

Psychologie a internet

Úvodní hodina

Něco ke kurzu

- **Cíl kurzu:**
- Kurz si klade za úkol seznámit studenty se základními pojmy a koncepty v kontextu výzkumu psychologie a internetu

Podmínky absolvování

- 1) Aktivní účast minimálně na 10 hodinách
- 2) Skupinové zpracování a prezentace vybraného tématu z poskytnutého seznamu témat
- 3) Vypracování seminární práce na individuálně zvolené téma. Práce je vypracována samostatně
- 4) Napsání zpětné vazby na 2 další seminární práce (a úprava vlastní práce na jejich základě)

- Viz sylabus!!!

Internet jako sociální prostředí

- Již před příchodem Internetu mediovaná interakce (telefon)
- Návaznost na výzkum masové komunikace (hl. od 50. let)
- S příchodem Webu 2.0 ale Internet již nebývá vnímán „pouze jako nástroj“ k mediování komunikace
- Internet se stal specifickým prostředím, které se prolíná s dalšími prostředími, v nichž dnes žijeme
- **Je jedním z našich sociálních prostředí**

Internet jako sociální prostředí

- V současnosti také dochází k extenzi tohoto prostředí i do dalších kontextů
 - lze se připojit takřka odkudkoli (smartphone)
- Dichotomie online/offline již zastaralá, často nefunkční

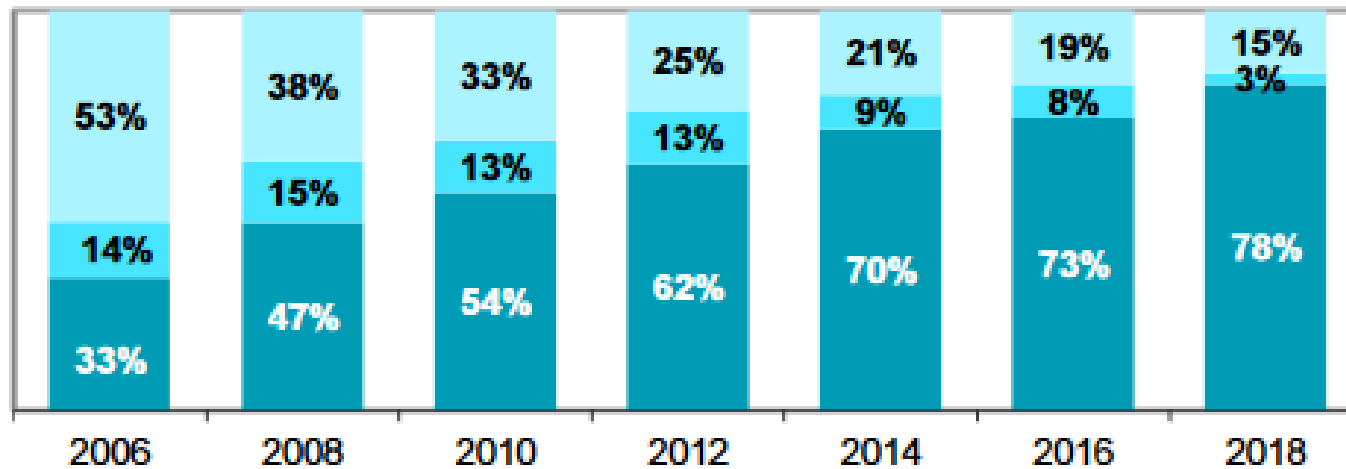
Co myslíte.....

- Kolik lidí používá internet v ČR?
- 16 +
- Vůbec?
- Denně?

Jednotlivci používající internet - uživatelé internetu

Graf C4 Používání internetu jednotlivci

- nikdy nepoužili internet
- internet používají příležitostně (méně než 1x za týden)
- internet používají pravidelně (1x týdně a častěji)

Zdroj: ČSÚ, Šetření o využívání ICT v domácnostech a mezi jednotlivci, 2019

Tab. C2 Používání internetu jednotlivci v ČR; 2018

	%		
	alespoň jednou v životě	v posledních 3 měsících*	každý den nebo skoro každý den
Celkem 16+	85,0	80,7	70,0
Celkem 16–74	90,3	86,5	75,4
podle pohlaví			
muži 16+	87,0	82,8	71,7
ženy 16+	83,0	78,7	68,4
podle věkových skupin			
16–24 let	99,4	99,1	97,6
25–34 let	99,5	98,9	94,6
35–44 let	98,5	97,6	90,9
45–54 let	96,4	93,4	78,0
55–64 let	82,8	77,3	57,9
65+	50,0	38,4	24,9
podle dokončeného vzdělání (25+)			
základní	45,2	36,9	27,1
střední bez maturity	78,1	71,9	54,5
střední s maturitou	91,1	87,2	77,2
vysokoškolské	97,5	95,9	91,7
podle specifické skupiny populace			
ženy na rodičovské dovolené	99,7	97,9	91,8
studenti 16+	100,0	99,8	99,2
starobní důchodci	52,3	40,8	26,1

podíl z celkového počtu jednotlivců v dané sociodemografické skupině

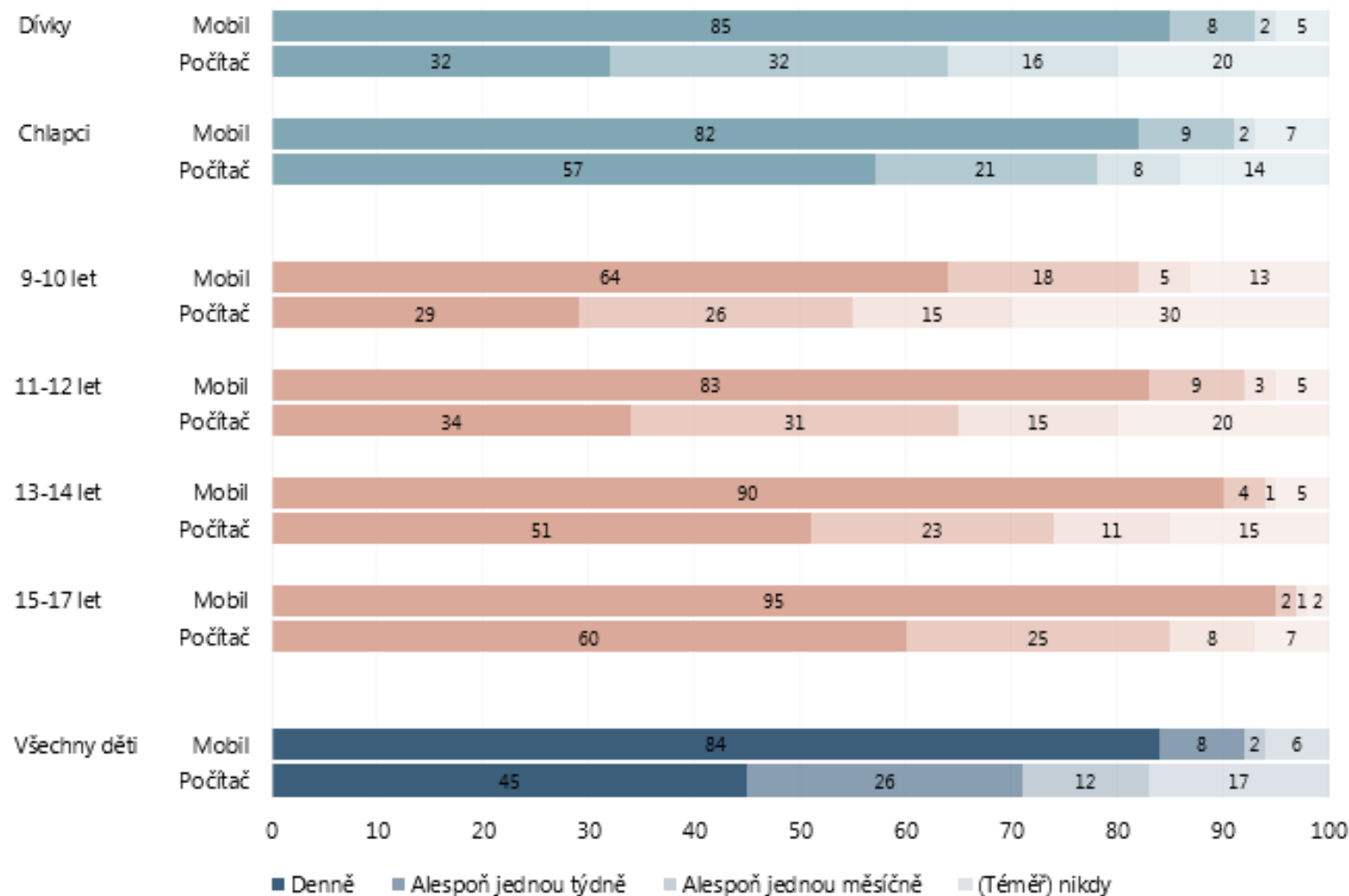
* **uživatelé internetu** - základní ukazatel používaný pro mezinárodní srovnání.

Tab. C1 Jednotlivci v ČR používající mobilní telefon; 2018

	%		
	Celkem	chytrý telefon (smartphone)	tlačítkový telefon
Celkem 16+	96,0	63,1	38,7
Celkem 16–74	97,4	68,6	35,0
podle pohlaví			
muži 16+	96,5	64,5	38,4
ženy 16+	95,6	61,8	38,9
podle věkových skupin			
16–24 let	98,4	94,8	11,9
25–34 let	97,7	92,1	13,3
35–44 let	98,3	85,9	21,0
45–54 let	98,6	73,8	32,3
55–64 let	95,9	43,5	55,9
65+	90,0	14,4	76,6
podle dokončeného vzdělání (25+)			
základní	86,3	25,4	63,3
střední bez maturity	95,3	48,5	50,9
střední s maturitou	97,3	68,6	34,6
vysokoškolské	98,1	81,1	26,1
podle specifické skupiny populace			
ženy na rodičovské dovolené	97,8	89,6	14,5
studenti 16+	99,1	95,4	13,1
starobní důchodci	90,2	14,8	76,3

podíl z celkového počtu jednotlivců v dané sociodemografické skupině

Graf 1: Připojování k internetu prostřednictvím mobilu a notebooku nebo stolního počítače (%).

Znění otázky: Jak často jsi online nebo používáš internet na následujících zařízeních? (a) Mobil/chytrý telefon, (b) Stolní počítač nebo notebook.

EU KIDS ONLINE IV

v České republice
2017-2018

online aktivity a rizika u dětí a
dospívajících

2825 dětí a dospívajících,
kteří používají internet

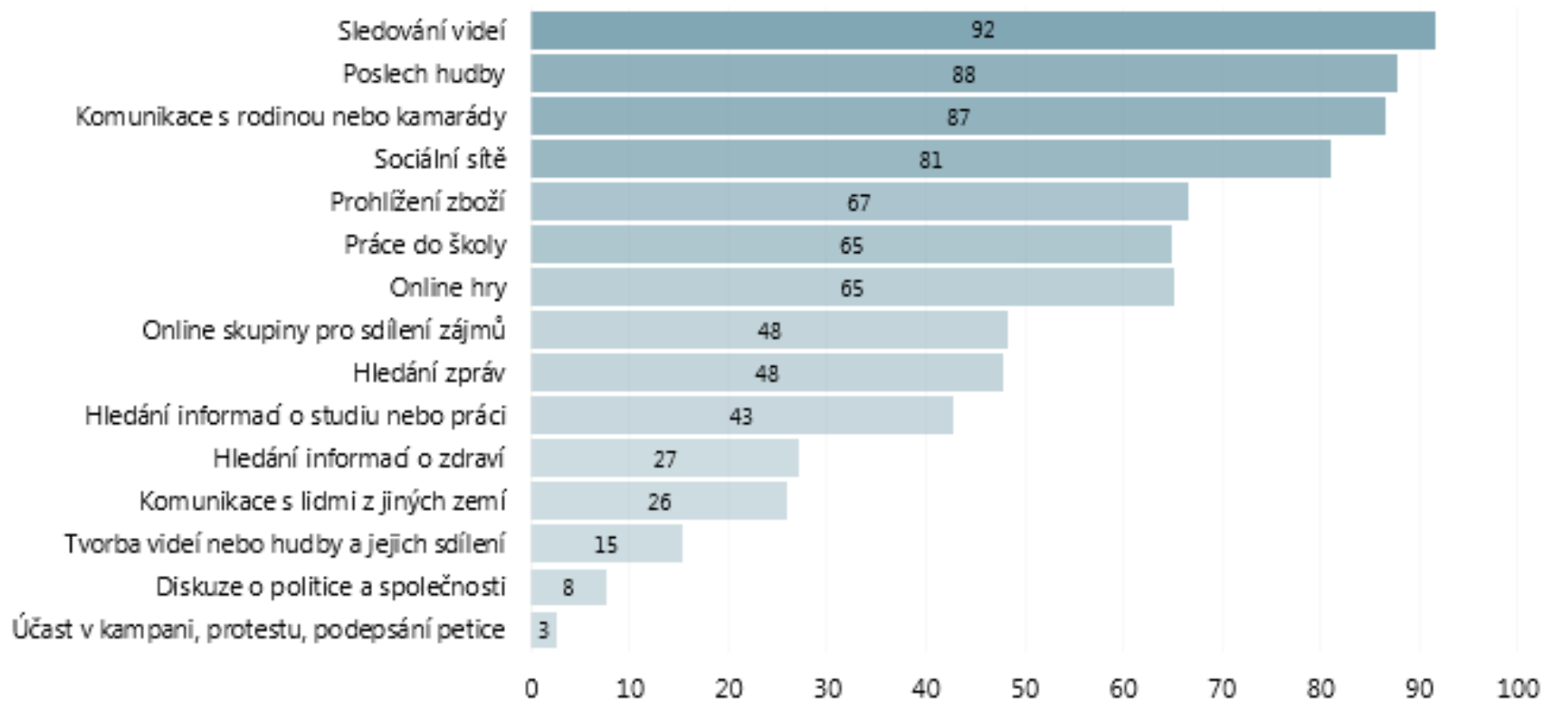
věk 9-17 let

89 základních a středních škol
v celé České republice

Graf se týká dětí a dospívajících ve věku 9-17 let, kteří používají internet.

Graf 3: Aktivity na internetu, do kterých se děti a dospívající během posledního měsíce zapojili *alespoň jednou týdně* (%).

Znění otázky: Jak často jsi NA INTERNETU v posledním měsíci dělal/a tyto věci?

<https://www.internetworldstats.com/stats.htm>

WORLD INTERNET USAGE AND POPULATION STATISTICS 2019 Mid-Year Estimates						
World Regions	Population (2019 Est.)	Population % of World	Internet Users 30 June 2019	Penetration Rate (% Pop.)	Growth 2000-2019	Internet World %
<u>Africa</u>	1,320,038,716	17.1 %	522,809,480	39.6 %	11,481 %	11.5 %
<u>Asia</u>	4,241,972,790	55.0 %	2,300,469,859	54.2 %	1,913 %	50.7 %
<u>Europe</u>	829,173,007	10.7 %	727,559,682	87.7 %	592 %	16.0 %
<u>Latin America / Caribbean</u>	658,345,826	8.5 %	453,702,292	68.9 %	2,411 %	10.0 %
<u>Middle East</u>	258,356,867	3.3 %	175,502,589	67.9 %	5,243 %	3.9 %
<u>North America</u>	366,496,802	4.7 %	327,568,628	89.4 %	203 %	7.2 %
<u>Oceania / Australia</u>	41,839,201	0.5 %	28,636,278	68.4 %	276 %	0.6 %
<u>WORLD TOTAL</u>	7,716,223,209	100.0 %	4,536,248,808	58.8 %	1,157 %	100.0 %

IWS adopts as its benchmark a broad definition and defines an Internet User as anyone currently in capacity to use the Internet. In our opinion, there are only two (2) requirements for a person to be considered an Internet User:

- (1) The person must have available access to an Internet connection point, and
- (2) The person must have the basic knowledge required to use web technology.

- <http://www.statsilk.com/maps/world-stats-interactive-maps-index#Digital%20Divide%20&%20ICT>
- EUROSTAT, PEW
- EU Kids Online, Global Kids Online

- Irtis.muni.cz – co delame primo zde na fakulte

Internet

- Digital divide
 - Znáte tento pojem?

Internet

- Digital divide
 - Znáte tento pojem?
- Původně rozdíl mezi ne/uživateli PC a internetu, hl. zaměření na socioekonomické faktory

Digital divide

- Lupač, Sládek, 2008 – v ČR dochází k prohlubování:

*„According to the WIP CZ findings shown above, we assume that about four-fifths of nonusers are potential Internet users. The basic problems are **lack of public access points or awareness of them, lack of digital skills, and low understanding of what is Internet use good for and what are its main assets.**“*

Co to přináší za problémy?

Digital divide

- Lupač, Sládek, 2008 – v ČR dochází k
*„According to the WIP CZ findings show about four-fifths of nonusers are potential Internet users. The main reasons for nonuse are **lack of public access points or awareness of them, and low understanding of what is Internet use good for and what are its main assets.**“*
*„The sociodemographic distribution of physical access and its development shows that big parts of Czech society are seriously lagging behind the informationalization process; it counts especially for the **older generation, people with low education, people from low-income households, and people having insufficient social contact with people who might be more likely connected.**“*

Koho se to týká?

Digital divide

- Digital divide pořád zůstává, ovšem také se mění
 - Někde se prohlubuje, někde ustupuje
 - S ohledem na socio-demografické skupiny i na to, čeho se týká (access vs. usage and skills gap)
 - např. známky umenšování rozdílů přístupu v návaznosti na SES
- Záleží ale na pojetí digital divide
 - A na tom, co měříme

Digital divide

- “Second-level” digital divide
- Týká se více vrstev přístupu (nejen dichotomie ano/ne) a **použití** ICT („usage gap“)
- Min, 2010 – *„současný rozdíl v přístupu bude pokračovat ve formě rozdílu v používání“ (s. 22)*
- Usage a skills – silně propojeny

Digital divide

- Přístup celkově – lze se vůbec někde připojit na internet? Je dostupná síť? A jak je síť kvalitní (broadband)?

Digital divide

- Přístup celkově – lze se vůbec někde připojit na internet? Je dostupná síť? A jak je síť kvalitní (broadband)?
- Přístup individuální – kde se lze připojit? Doma, v práci, ve škole, při chůzi? Kolikrát denně? Jak je to drahé?

Digital divide

- Přístup celkově – lze se vůbec někde připojit na internet? Je dostupná síť? A jak je síť kvalitní (broadband)?
- Přístup individuální – kde se lze připojit? Doma, v práci, ve škole, při chůzi? Kolikrát denně? Jak je to drahé?
- Skills – jak umíme s internetem zacházet? Co na něm dokážeme (můžeme) dělat?

Digital divide

- Přístup celkově – lze se vůbec někde připojit na internet? Je dostupná síť? A jak je síť kvalitní (broadband)?
- Přístup individuální – kde se lze připojit? Doma, v práci, ve škole, při chůzi? Kolikrát denně? Jak je to drahé?
- Skills – jak umíme s internetem zacházet? Co na něm dokážeme (můžeme) dělat?
- Způsob použití – jaké jsou naše preference? Co používáme a co ne? (např. sociální sítě)

Digital divide

- Přístup k internetu
- Použití rozličných komunikačních technologií, přístrojů
- Frekvence/intenzita použití
- Šíře zapojení do online aktivit
- (Pearce & Rice, 2013)

Digital divide

Kdo internet používá? A kdo NE?

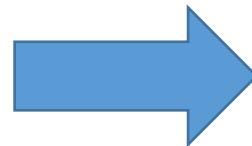
Obecně velká míra penetrace

X

přetrvávající digital divide

Digital divide (J. Van Dijk & Hacker, 2003; J. a. G. M. van Dijk, 2006):

- přístup celkově
- přístup individuální
- „digital skills“
- Použití („usage gap“)

Možnosti